

Wojciech CZERSKI

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska

Multibook a tradycyjna książka w opinii nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej

Wstęp

System edukacji jest cały czas unowocześniany pod każdym względem. Firmy i wydawnictwa oferują nauczycielom co raz to nowe multimedialne środki dydaktyczne. Ze względu na postęp technologiczny „szkoły na pewno nie mogą pozostawać obojętne na zastosowanie w dydaktyce nowych technologii informatycznych, które powinny być istotnym narzędziem wspomagającym edukację” [Kuźmińska-Sołśnia 2009: 217]. Brak tej obojętności można zauważyć chociażby przez fakt liczby chętnych szkół startujących w rządowym programie „Cyfrowa szkoła”, jak również dużej liczby zakupów nowoczesnych środków dydaktycznych przez szkoły.

Wprowadzenie do procesu edukacji nowoczesnych multimedialnych środków dydaktycznych „może okazać się skutecznym elementem ukierunkującym wspólne działania uczniów i nauczycieli na wspólny cel gwarantujący powodzenie procesu kształcenia” [Pytel 2010: 57].

W większości szkół standardem jest już komputer wraz z rzutnikiem multimedialnym dostępny dla nauczyciela. Coraz częściej również można w salach lekcyjnych spotkać tablice interaktywne. Sytuację tę dostrzegli również wydawcy podręczników szkolnych, zwłaszcza ci oferujący pozycje dla klas I–III szkoły podstawowej. Stworzyli oni dla nauczycieli nowy środek dydaktyczny – tzw. **multibook**.

Czym są owe multibooki? W obecnej chwili wszystkie cztery wiodące na polskim rynku wydawnictwa edukacyjne dla tego etapu edukacji mają w swojej ofercie takie środki dydaktyczne. Każde z nich definiuje multibooki w podobny sposób, jednak wzbogacając definicję o bardziej szczegółowe wyjaśnienia.

Najprostszą definicję i zarazem w pełni oddającą charakter multibooka można znaleźć na stronie wydawnictwa WSiP. Według niej, **multibook** „to elektroniczna wersja podręcznika (treść przeniesiona »jeden do jednego« z książki), wzbogacona o elementy multimedialne” [WSiP 2013]. Wspomniane elementy multimedialne to przede wszystkim: „filmy, animacje, nagrania muzyczne, krzyżówki, łamigłówki, puzzle, pokazy slajdów, zdjęcia” i wiele innych [WSiP 2013; NowaEra 2013; MAC 2013; Juka 2013]. Rysunek 1 prezentuje przykładowy zrzut ekranu multibooka Wydawnictwa Juka.

Rys. 1. Zrzut ekranu multibooka Wydawnictwa Juka [Juka 2013]

Jak widać, aby móc korzystać na lekcji z takiego środka dydaktycznego, nauczyciel musi dysponować odpowiednim sprzętem w sali. Aby w podstawowym zakresie korzystać z multibooka, wystarczy, żeby sala była wyposażona w komputer lub laptop oraz rzutnik multimedialny. Takie wyposażenie sali w zupełności wystarczy nauczycielowi, który będzie chciał jedynie prezentować uczniom materiały dostępne dzięki multibookowi. Jednak aby w pełni wykorzystać możliwości, jakie oferuje ten środek dydaktyczny, niezbędna jest tablica interaktywna. Dzięki takiemu wyposażeniu pracowni uczniowie mogą z większym zaangażowaniem uczestniczyć w lekcji, a takie połączenie sprzętu i oprogramowania „zapewni interaktywną pracę uczniów w klasie” [NowaEra 2013].

1. Multibook a standardy kształcenia nauczycieli

System kształcenia przyszłych nauczycieli, oprócz wykształcenia u nich odpowiednich kompetencji metodycznych, nastawiony jest również na wykształcenie u studentów umiejętności „edukacyjnego zastosowania mediów i technologii informacyjnej” [Rozporządzenie 2012: 17].

Ustawodawca na każdym etapie edukacji przewidział, iż nauczyciele powinni umieć tak projektować środowisko materialne lekcji, aby w trakcie jej trwania wykorzystywane były media i technologie informacyjne. Oprócz tego nauczyciele poprzez swoje działania powinni kształtować u uczniów umiejętność stosowania mediów do celów edukacyjnych.

Jak widać z powyższych zapisów, „od nauczyciela oczekuje się uatrakcyjnienia procesu nauczania”, a on sam „we współczesnej szkole to promotor przemian jakościowych w edukacji” [Sałata 2010: 377].

Multibook bardzo dobrze wpisuje się w te wytyczne ministerialne. Jest tak z dwóch powodów. Po pierwsze dzięki swojej konstrukcji umożliwia takie projektowanie lekcji, żeby wykorzystane były różne media, w tym tradycyjne (np. encyklopedie, słowniki), jak i bardziej nowoczesne. Po drugie część wydawnictw umieszcza podobne (często też takie same) multibooki w pakietach dla uczniów, co umożliwia im podobną pracę w domu co na lekcji. Dzięki temu uczniowie w lepszy i głębszy sposób poznają pracę z różnego rodzaju mediami.

2. Cel badań

Głównym celem badań było uzyskanie opinii nauczycieli na temat zastosowania na lekcji multibooka. Mieli oni również ocenić wykorzystywane przez siebie konkretne produkty. Autor chciał również dowiedzieć się, jakie zalety oraz wady wykorzystywania multibooków zauważyli nauczyciele w trakcie swojej pracy z tym narzędziem.

3. Opis próby badawczej

Badania ankietowe przeprowadzone zostały w marcu 2013 r. W badaniach brali udział czynni zawodowo nauczyciele uczący w kilku radomskich szkołach podstawowych w klasach I i II. Ta grupa nauczycieli została wybrana świadomie. Powodem wyboru tej grupy był fakt, że dopiero od dwóch lat nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej mają dostęp do multibooka. Wcześniej wydawnictwa nie oferowały im takich środków dydaktycznych.

Łącznie w badaniach brało udział 33 nauczycieli. Całą próbę badawczą stanowiły kobiety. Ankietowani nauczyciele byli w wieku od 31 do 60 lat, z czego najwięcej było w wieku 41 do 50 lat (55%). Głównie byli to nauczyciele dyplomowani (82%), pracujący w oświacie 21 do 25 lat (55%) oraz powyżej 25 lat (36%).

4. Analiza wyników badań

Ankietowani na pytanie o to, czy korzystają z multibooka dostępnego do podręcznika, w 73% odpowiedzieli twierdząco. Pozostali podali, że nie korzystają z powodu braku odpowiedniego sprzętu w sali.

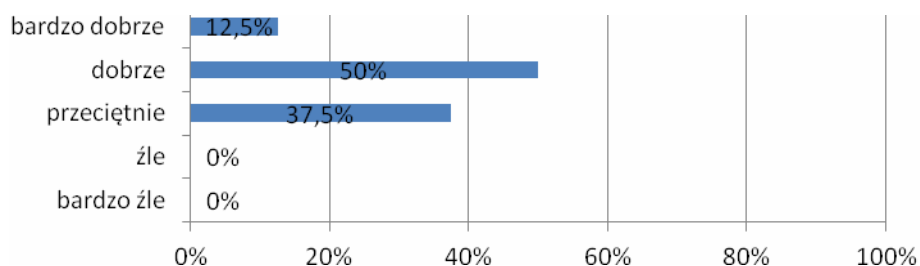
Na kolejne pytanie, o pochodzenie multibooka, ponad 87% nauczycieli odpowiedziało, że korzysta z produktu Wydawnictwa Nowa Era. Pozostałe osoby korzystają z multibooka wydawnictwa MAC (niecałe 13%).

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli ocenić w sposób ogólny wykorzystanie multibooka przez nauczycieli. Wykres 1 prezentuje wyniki tej oceny dokonanej przez respondentów.

Jak widać z danych prezentowanych na wykresie 1, połowa ankietowanych ocenia stosowane przez siebie narzędzia dobrze. Ponad 1/3 ocenia multibooka przeciętnie. Nikt natomiast nie ocenił tego środka dydaktycznego negatywnie. Aby móc pełniej zanalizować tak dobrą ocenę multibooków przez nauczycieli, należy przejść do kolejnych pytań, czyli zalet i wad wymienionych przez nauczycieli.

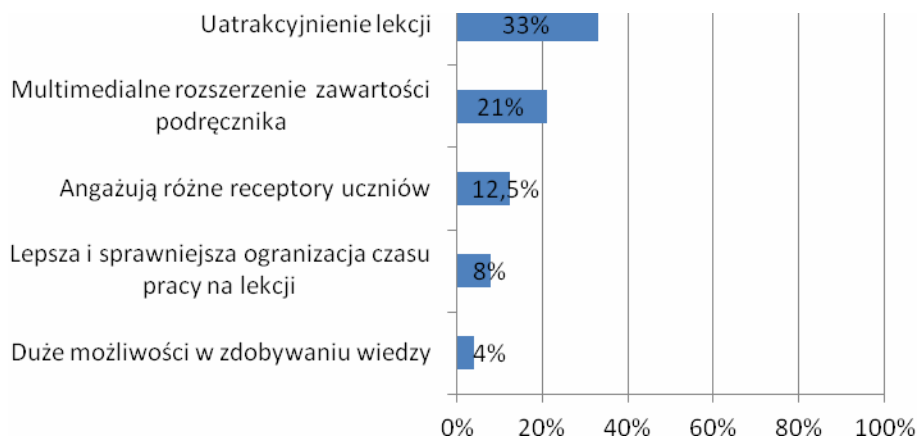
Wykres 1

Jak ogólnie ocenia Pan/Pani wykorzystywany przez siebie multibook

Wykres 2

Zalety multibooków w ocenie nauczycieli

Pytanie o zalety multibooków było pytaniem otwartym, umożliwiającym swobodną wypowiedź nauczycielom i opisanie ich sugestii. Jak widać (wykres 2), najczęściej nauczyciele podawali, że ten środek dydaktyczny „uatrakcyjnia lekcję”. Jako dużą zaletę podają również, że produkt ten zawiera szereg multimedialnych elementów, dzięki którym uczniowie mogą w lepszy sposób poznać omawiane treści. Zauważają również, iż multibook poprzez angażowanie różnych receptorów podczas pracy na lekcji poszerza ich wiedzę. Natomiast dysponując tablicą interaktywną, wykorzystanie multibooka polepsza i usprawnia organizacyjną sferę czasu pracy na lekcji.

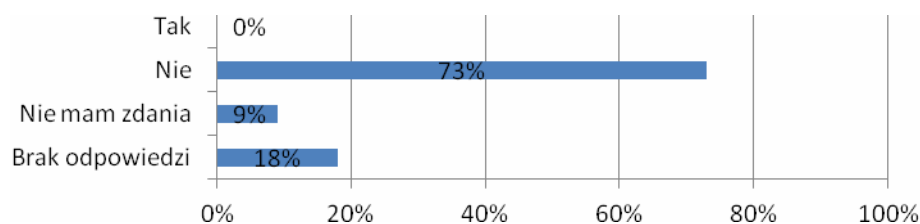
Jeśli chodzi o wady wymieniane przez nauczycieli, nie jest ich dużo. Najczęściej podawaną wadą jest „trudność w uruchamianiu multibooka” (8%). Pozostałe wymienione wady podawane przez pojedynczych nauczycieli wskazują, że brakuje im między innymi: „możliwości wyszukiwania”. Wadą według nich jest również „wydłużenie czasu pracy” oraz fakt, iż „niektóre ćwiczenia mają mało możliwości”.

Jak widać nauczyciele podają zdecydowanie więcej zalet niż wad tego narzędzia. W głównej mierze odnoszą się do merytorycznego aspektu multibooka. Natomiast co do wad, jeśli się pojawiają, przede wszystkim wymienione są takie, które odnoszą się do aspektów technicznych.

Ostatnie pytanie odnosiło się do tego, czy nauczyciele chcieliby, aby multibook zupełnie zastąpił papierową książkę? Wykres 3 prezentuje udzielone odpowiedzi.

Wykres 3

Czy chcieliby Państwo, aby multibook zastąpił tradycyjny podręcznik?

Jak widać, prawie wszyscy badani nauczyciele negatywnie ustosunkowali się do takiego pomysłu (73%). Nikt nie był pozytywnie nastawiony do propozycji zastąpienia książek przez multibooki. Wśród argumentów podawanych przez nauczycieli najczęściej pojawiała się to, że „uczniowie powinni mieć kontakt z tradycyjną książką, zwłaszcza na wczesnym etapie edukacji” (75%). Pozostałe argumenty wymieniane przez nauczycieli to: „w przypadku braku komputera w domu uczeń nie mógłby korzystać z multibooka” oraz „po pewnym czasie będzie to dla uczniów nudne”.

Wnioski

Nie ulega wątpliwości, że nowoczesne technologie „wzbogacają warsztat dydaktyczny nauczyciela i ucznia, ale równocześnie pozwalają na oderwanie kształcenia od tradycyjnej w swej istocie szkoły” [Tanaś 2005: 7].

Jak widać z dokonanej analizy opinii nauczycieli odnośnie multibooków oraz ich zastosowania na pierwszym etapie edukacji, duża ich liczba korzysta z tego środka dydaktycznego. Ogólna ocena pokazuje, że multibook jest dobrym narzędziem, mimo iż 37% oceniło go przeciętnie.

Porównując te dane z wymienionymi zaletami i wadami, widać, iż narzędzie to jest przydatne w pracy z uczniami na I etapie edukacji. Aby z niego korzystać, nauczyciele muszą jednak mieć dostęp przynajmniej do komputera z rzutnikiem multimedialnym.

Mimo tak wielu zalet multibooka nauczyciele nie zgodziliby się, aby zupełnie zastąpił on tradycyjne książki na lekcjach.

Literatura

- Kuźmińska-Sołśnia B. (2009), *Nowoczesne narzędzia informatyczne istotnym wsparciem edukacji XXI wieku* [w:] *Informatyka w dobie XXI wieku. Technologie informatyczne w nauce, technice i edukacji*, red. A. Jastrzebow, Radom.
- Pytel K. (2010), *Technologia informacyjna w edukacji* [w:] *Edukacja – Technika – Informatyka. Wybrane problemy edukacji informatycznej i informacyjnej*, red. W. Walat, W. Lib, Rzeszów.
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (DzU nr 25 z 6 lutego 2012 r., poz. 131).
- Sałata E. (2010), *Kształcenie nauczycieli a idea i praktyka uczenia się w ciągu całego życia* [w:] *Education and technology*, red. H. Bednarczyk, E. Sałata, Radom.
- Tanaś M. (2005), *Technologia informacyjna w procesie dydaktycznym*, Warszawa.

Netografia [25.04.2013]

WSiP: <http://www.mb.wsip.pl>

NowaEra: http://www.nowaera.pl/multi_info

MAC: http://www.mac.pl/Wiadomosci/MULTIBOOK_MAC_Edukacja.html

Juka: http://www.juka.edu.pl/zz_new_juka_edu/web/aktualnosci/multibooki.html

Streszczenie

Artykuł porusza tematykę wykorzystania multibooka w pracy z uczniami na I etapie edukacji. Na wstępie wyjaśniony został termin multibook i odniesiony on został do standardów kształcenia nauczycieli. Prezentowane tu wyniki badań pokazują stosunek nauczycieli do zastosowania tego środka dydaktycznego na zajęciach z uczniami.

Słowa kluczowe: multibook, kształcenie, środki dydaktyczne.

Multibook and the traditional book in the opinion of teachers of early childhood education

Abstract

The article discusses the topic of the use of multibook in working with students on the first stage of education. The first term is explained and referenced multibook he was the teacher training standards. Research results presented herein show the ratio of teachers to apply that measure learning in the classroom with students.

Key words: multibook, training, teaching aids.